

GENDER TENGLIGI:
yondashuv va qarashlar o'zgarishi kerak

3s

QIZIQ SAVOL:
Zamonaviylik nima?

200 dan
ziyod
firmaga
qat'iy
chora
ko'rildi

2s

Davlatimiz rahbari raisligida
o'tgan yig'ilishlardan birida
joriy yilda amalga oshirilishi
lozim bo'lgan dolzarb
vazifalar bo'yicha deputatlard
oldiga parlament nazoratini
kuchaytirish vazifasi qo'yilgan
edi. Oliy Majlis Qonunchilik
palatasi deputatlari ana
shu vazifalar yuzasidan o'z
saylov hududlarida bo'lib,
manzilli loyihibalar ijrosi bilan
tanishdilar.

«Milliy tiklanish» demokratik
partisi fraksiysi a'zosi Umid
Jabborov mahalliy kengash
deputatlari hamrohligida Farg'on
viloyati perinatal markazi
faoliyati bilan tanishdi.

— Ijobiy o'zgarishlardan
xursandmiz, albatta, — deydi
deputat. — 320 o'rinni yangi bino,
maslahat poliklinikasi, kislord
ishlab chiqaruvchi yangi stansiya,
hato quyosh panelari... Xullas,
sharoitlar zo'r. Biroq yangi
qurilgan, to'g'riroq'i, 2023-
yilning 6-aprelida foydalanihsa
topshirilgan poliklinika hamon ish
bosqlagani yo'q. Sababi, Sog'liqni
saqlash hamda Iqtisodiyat va
moliya vazirliklari rahbarlar
viloyat takliflarini haligacha
ko'rib chiqib, aniq qaror qabul
qilishmagan. Moliyaviy masala
hal etilmagan bois shtat ham
ajratilmagan.

Davomi 4-sahifada

DEPUTAT MINBARI

320 million so'mlik
qarzning shu kungacha
165 million so'mi
tolangan. Agar ushbu
masala haqiqatan ham
aytilganidek bo'lib
chiqsa, markazga bu
qarzdorlikni yopish
uchun qo'shimcha
mablag' zarur bo'ladi.

FARG'ONADA
«MILLIY
QADRIYATLAR»
TARANNUMI

Marg'ilon shahrida
«Milliy qadriyatlar»
festivali bo'lib o'tdi.
Farg'ona viloyati
hokimligi, Ma'naviyat
va ma'rifat markazi
viloyat bo'limi
hamda Oly ta'lim,
fan va innovatsiyalar
viloyat boshqarmasi
hamkorligida tashkil
etilgan bayramona
tadbirda uyushmag'an
yoshlari, umumta'lim va
kasb-hunar maktablari,
texnikumlar
o'quvchilar, nuroniylar,
keng jamaatchilik
vakillari ishtirok etdi.
Shahardagi 2-son kasb-
hunar maktabida tashkil
etilgan festivalni viloyat
hokimining o'rinosbasari
Sherzod Rahimov oshib,
milliy o'zlikni anglashta
qadriyatlarning or'ni
muhim ekanligini
ta'kidladi.

— Ma'lumki, bu yildan
boshlab viloyatimiz
miqyosida «Milliy
qadriyatlar» festivali
o'tkazilishi belgilangan.
Ushbu festivalning
dastlabki tadbirlari ko'hnha
Marg'ilon shahrida
tashkil etilishi ham bejiz
emas.

Davomi 4-sahifada

MUTASADDILARING BEFARQLIGI

TUFAYLI SHIFOKORLAR
BEMORLAR HAM SARSON

HOKIM JANOBBLARI,
«Abdulla Qodiriy» ham «Dream
Park»ka aylanib ketmaydimi? 4s

≡ «MILLIY TIKLANISH»

≡ ANONSLAR

DEVID KEMERON
O'ZBEKISTONGA QANDAY
MAQSADDA KELDI?

Markaziy Osiyo – dunyoning muhim
mintaqalaridan biri. Hududda juda kuchli
qo'shnilar bor va ular bilan hamkorlik
yo'lega qo'yilgan. O'z navbatida, biz
ham sizlar bilan ta'lim, iqlim o'zgarishi,
biznes yoki savdo sherkligi rivojanishini
istaymiz.

2s

» AYOL
SIYOSATCHI
BO'LSA... 3s

» ULUG' SALTANAT 5s

» EPOPEYASIDA
UMUMINSONIY,
MILLIY VA DINIY
QADRIYATLARNING
IBRAT TAMSILLARI

O'zbekiston
Parlamentlararo
ittifoqning
«Siyosatdagi
ayollar» jahon
reytingida

45

-o'rinni egallab turibdi.
Mamlakatimiz bu
borada 130 dan ortiq
davlatlar, jumladan,
Germaniya, AQSH,
Kanada, Avstraliyanı
ham ortda qolildigan.
Bilamizki, shoni
tariximiz zavaralarlarda
To'maris va Bibixonim,
Gulbadanbegim va
Zebunniso, Nodirabegim
va Anbar otin kabi
zukko va oqila
ayollarning muborak
nomlari manguba
muhrlangan.

3-sahifa

DEVID KEMERON O'zbekistonga qanday MAQSADDA KELDI?

**Buguy Britaniya
Tashqi ishlar vaziri Devid
Kemeron Markaziy
Osiyo mamlakatlari
va Mo'g'ulistoniga
tashrifi arafasida e'lom
qilgan maqolasida o'z
mamlakatining xuddi
O'zbekiston kabi
bugungi noaniqliklarga
to'li duniyoda
xalqaro hamkorlikni
diversifikasiya qilishning
ahamiyatini yaxshi
tushshuni, deb yozgan edi.**

– Biz rivojlanib
borayotgan xavfsizlik
bo'yicha hamkorligimizni
yanada mustahkamlashimiz,
muloqotlarimizni
chuqurlashtirib,
xavfsizlik kuchlari
bilan mashg'ulotlarni
kengaytirishimiz lozim.

Buguy Britaniya tashqi
ishlar vaziri Devid Kemerон
boschiligidagi delegatsiya
kecha O'zbekistonga keldi.
Taniqli siyosatchi 23-aprel
kuni dastlab mamlakatimiz
tashqi ishlar vaziri Baxtiyor
Saidov bilan uchrashdi.

O'zaro muloqot davomida
mintaqaviy xavfsizlik,
ta'lif, iqlim o'zgarishlari,
ikki tomonlama savdo
hamda biznes aloqalarini
rivojlantrish masalalari
ko'rib chiqildi. Subhadtan
so'ng Devid Kemerон
ommaviy axborot vositalari
vakillariga intervyyu berdi.

O'ZA muxbiri O'zbekiston
va Buyuk Britaniya
munosabatidan kelib chiqib,
Birlashgan Qirolli tashqi
siyosat idorasi rahbariga bir
qator savollar bilan murojaat
qildi.

– Janob vazir, O'zbekiston
va Buyuk Britaniya iqtisodiy
hamkorligi salohiyatini
qanday baholaysiz, mayjud
aloqalarini rivojlantrish
uchun qanday choralar
ko'rmoqqa?

– Biz birlgilikda
oldinga qarab dadil
qadam tashlyapmiz.
Mamlakatlarimiz o'rtaida
kichik biznes va investitsiyani
yanada rivojlantriyapmiz.
Yashil texnologiya bo'yicha
hamkorlikning yangi
bosqichini boshladik.

Yana bir gap, Buyuk
Britaniya qishloq
xo'jaligi sohasida mavsumiy
ishchilar uchun maxsus
sHEMA bor. Ushbu dasturda
o'zbekistonliklar ham
muntazam ishtirot etyapti.

Shuningdek,
O'zbekistonda Britaniyaning
10 dan ortiq universitetlari
faoliyat yuritmoqda.
Hamkasb bilan qanday
qilib yanada ko'proq natijaga
erishish mumkinligi xususida
gaplashdi.

Ish o'rni, savdo-
sotiq, biznes va yashil
texnologiyani har ikki
mamlakatda kengaytirish
umumiyo manfaatimizga mos
keladi, deb o'layman.

– **Evropaya davlatlari
munosabati nuqtayi
nazaridan, qolaversa,
Birlashgan Qirolli rasmiy
vakili sifatida yurtimizda
amalga oshirilayotgan
islohotar, o'zgarishlarga
qanday qaraysiz?**

– Bilasizmi,
mamlakatindizda amalga
oshirilayotgan islohotlarni
diqqat bilan kuzatib boramiz
va mammuniyat bilan
olqishlaysiz. Bu yuksak
natijalar O'zbekiston uchun
rivojlanish tendensiyasini
islohotar, o'zgarishlarga
qanday qaraysiz?

– Bilsizmi,
mamlakatindizda amalga
oshirilayotgan islohotlarni
diqqat bilan kuzatib boramiz
va mammuniyat bilan
olqishlaysiz. Bu yuksak
natijalar O'zbekiston uchun
rivojlanish tendensiyasini
islohotar, o'zgarishlarga
qanday qaraysiz?

– Bilsizmi,
mamlakatindizda amalga
oshirilayotgan islohotlarni
diqqat bilan kuzatib boramiz
va mammuniyat bilan
olqishlaysiz. Bu yuksak
natijalar O'zbekiston uchun
rivojlanish tendensiyasini
islohotar, o'zgarishlarga
qanday qaraysiz?

– **Bugungi globallashuv
zamonida Markaziy Osiyo
mintaqasi Buyuk Britaniya
uchun qay darajada
jozibador, deyish mumkin?**

– Markaziy Osiyo
– dunyoning muhim
mintaqalaridan biri. Hududda
juda kuchli qo'shnilar bor va
ular bilan hamkorlik yo'lg'a
qo'yilgan. O'z navbatida,
biz ham sizlar bilan ta'lif,
iqlim o'zgarishi, biznes yoki
savdo sherkligi rivojlanishini
istaymiz.

Muammo nimada?
Muammo butun dunyoda bir
xil: qanday qilib yangi ish
o'rinnari yaratish, yuksak
marralarga erishish va
eng muhibi fuqarolarimiz
farovonligini ta'minlash
mumkin?

Ana shu masalalarni
birgalikda hal etishimiz
lozim. O'ylaymanki,
davlatlarimiz o'rtaida
munosabat yanada ravnaq
topadi.

**O'tkir ALIMOV
suhbatlashdi.
O'ZA**

«Umra» va «Haj» ziyoratini noqonuniy biznesga aylantirib olgan

«Milliy tiklanish» demokratik partiyasi fraksiyasining navbatdagi yig'ilishida dastlab O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Tojikiston Respublikasiga davlat tashrifining ahamiyatni afroflicha muhokama qilindi. Ma'lumki, Oly darajadagi muzokalar yakunida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev va Tojikiston Respublikasi Prezidenti Emomali Rahmon Ittifoqchilik munosabatlari to'g'risidagi shartnomani imzoladilar. Bundan tashqari, tashrif davomida O'zbekiston bilan Tojikiston o'rtaсидаги ko'p qirrali hamkorlikning deyarli barcha yo'nalishlarini qamrab oluvechi 28 ta hujrat imzolandi.

Fraksiya rahbari Alisher Qodirov shular haqida gapirib, partiyaning Saylovoldi dasturini O'zbekistonning Markaziy Osiyo davlatlari bilan har tomonloma aloqalarini rivojlantrish ustuvor vazifa sifatida belgilab olingani, Davlat rahbari tomonidan ham aynan mintaqamiz davlatlari bilan qo'shinchilik munosabatlarni yanada rivojlantrishga katta ushbu qaratilayotganini ta'kidladi.

– Buning amaliy natijasi sifatida O'zbekiston va

Tojikiston o'rtaida Ittifoqchilik munosabatlari to'g'risidagi

shartnomani imzoladilar.

Bundan tashqari,

tashrif davomida

O'zbekiston bilan

Tojikiston o'rtaсидаги

ko'p qirrali

hamkorlikning

deyarli barcha

yo'nalishlarini

qamrab oluvechi 28 ta

hujrat imzolandi.

Tashundan keyin deputatlar

«Litsenziyalash, ruxsat berish va

xabarlar qilish tartib-taomillari

to'g'risida»gi O'zbekiston

Respublikasi Qonuniqa

o'zgartirish va qo'shimchalar

kiritish haqida»gi qonun

loyihasini ikkinchi o'qishda

muhokama qildilar.

Ma'lumki, ushbu qonun

loyihasi bilan «Umra»

xizmatlarni tashkil etish

bo'yicha alohida litsenziya

turini joriy etish hamda

O'zbekiston Dan ishlari bo'yicha

qo'mitanli litsenziyalovchi

organ sifatida belgilash taklif

etilmoqda. Bu bilan «Umra»

ziyorati huquqiy jihatdan tartibga

solinadi va ziyoratchilarning haq-

huquqlari ta'minlanadi. Chunki

mamlakatimizda fuqarolarning

vijod erkinligi bilan bog'liq

konstitutsiyiv huquqlarini

ta'minlash maqsadida «Umra»

va «Haj» ziyyoratini erkin amalga

oshirishga keng imkoniyat

yaratilgan bo'lsa-da, keyingi

paytlarda bu borada ko'plab

qonun buzilish holatlari qayd

etilmoqda.

– Buning amaliy natijasi sifatida O'zbekiston va

Tojikiston o'rtaida Ittifoqchilik

munosabatlari to'g'risidagi

shartnomani imzoladilar.

Bundan tashqari,

tashrif davomida

O'zbekiston bilan

Tojikiston o'rtaсидаги

ko'p qirrali

hamkorlikning

deyarli barcha

yo'nalishlarini

qamrab oluvechi 28 ta

hujrat imzolandi.

Tashundan keyin deputatlar

«Litsenziyalash, ruxsat berish va

xabarlar qilish tartib-taomillari

to'g'risida»gi O'zbekiston

Respublikasi Qonuniqa

o'zgartirish va qo'shimchalar

kiritish haqida»gi qonun

loyihasini ikkinchi o'qishda

muhokama qildilar.

– Buning amaliy natijasi sifatida O'zbekiston va

Tojikiston o'rtaida Ittifoqchilik

munosabatlari to'g'risidagi

shartnomani imzoladilar.

Bundan tashqari,

tashrif davomida

O'zbekiston bilan

Tojikiston o'rtaсидаги

ko'p qirrali

hamkorlikning

deyarli barcha

yo'nalishlarini

qamrab oluvechi 28 ta

hujrat imzolandi.

Tashundan keyin deputatlar

«Litsenziyalash, ruxsat berish va

xabarlar qilish tartib-taomillari

to'g'risida»gi O'zbekiston

Respublikasi Qonuniqa

o'zgartirish va qo'shimchalar

kiritish haqida»gi qonun

loyihasini ikkinchi o'qishda

muhokama qildilar.

– Buning amaliy natijasi sifatida O'zbekiston va

Tojikiston o'rtaida Ittifoqchilik

munosabatlari to'g'risidagi

shartnomani imzoladilar.

balki Jahon madaniy merosi
ro'yxatiga kirtilgan mashhur
yodgorliklarimizning xalqaro
darajadagi targ'ibot-tashviqotiga
ham katta yordam beradi.

Yana bir muhim jihat:
O'zbekistonda katta tajribaga
ega bo'lgan ta'mirchi usta va
mutaxassislarimiz ushbu markaz
orqali xorijiy davlatlardagi
tarixiy yodgorliklarni ta'mirlash
ishlariga jaib etiladi. Bu ham
shubhasiz, mamlakatimiz
salohiyatini oshirishga xizmat
qiladi.

Fraksiya a'zolarining

**2022-YILDA 68 MARTA TALON-TOROJ QILISH
HOLATI ANIQLANGAN BO'LSA, 2**

GENDER TENGLIGI: YONDASHUV VA QARASHLAR

O'ZGARISHI KIRAK

Markazi Osiyoda birinchi bo'lib O'zbekiston 2030-yilga qadar gender tenglik erishish strategiyasini qabul qildi. Bu xotin-qizlarning siyosiy partiyalardagi faoliyati, davlat boshqaruvidagi ishtirokini yanada oshirish, ularni olyi ta'limga, tadbirkorlik, axborot-kommunikatsiya, innovatsiya, energetika va muhandislik sohalariga kengroq jalb etish uchun mustahkam huquqiy asos rolini bajara boshladi. Mazkur strategiya zo'ravonlikdan jabr ko'rgan shaxslarni rehabilitatsiya qilish va moslashtirish tizimini tubdan takomillashtirish, bu bo'yicha qarorlar qabul qilish va ijro etishda xotin-qizlar va erkaklar o'rtaida tenglik tamoyilini tatbiq etish, ularning huquq va imkoniyatlari ni ro'yoga chiqarishdan tashqari iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy hayotda gender tenglik targ'ib qilinishini ta'minlashga oid keng qamrovli yondashuvlari ham nazarida tutadi.

«Milliy tiklanish» demokratik partiayingin 2020–2024-yillarga mo'ljallangan Saylovoldi dasturida ham gender tenglik masalalari alohida urg' berilgan bo'lib, unda: «Partiya xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faoliygini oshirish, gender tenglik tamoyillarini ta'minlashni qo'llab-quvvatlash», deb qayd etilgan. Shuningdek, hujjatda ayollarning farzand tarbiyasidan ajaralmagan holda ishlashi uchun zarur shart-sharoit yaratish, hayotiy muammolarini aniqlab, hal etishning konstruktiv tizimini joriy etish, og'ir ijtimoiy ahvolga tushib qolgan opa-singillarimizni qo'llab-quvvatlash kabi ustuvor vazifalar ham belgilangan. Qayd etish jo'ziki, ajrim oqibatida uy-joyisiz qolgan ayollar va ularning farzandlarini manfaatlarini himoya qilish, oilalardagi ijtimoiy-ma'naviy muhitini sog'i omolashtirishda erkaklar va xotin-qizlar bilan yakka tartibda ishlash tizimini yo'lg'a qo'yish masalasi ham partiya o'ta muhim deb hisoblayotgan masalalardandir.

Eng asosiyasi, bunday vazifalar ijrinosini ta'minlash maqsadida xotin-qizlarning siyosiy faoliygini oshirish, partiya boshqaruvida yetakchi ayollarni qo'llab-quvvatlashha qaratilgan yangi dastur ham qabul qilindi.

Bundan tashqari, tizimda faoliyat yuritayotgan dimalar (yosh bolalilar) uchun moslashuvchan ish tartibi joriy etilib, ularga oylik maoshlarasi saqlangan holda ishga bir soat kech kelishi hamda bir soat erta ketish imtiyozi berildi. Partiya tizimidagi xotin-qizlarning siyosiy, huquqiy bilim va ko'nikmalarini oshirish maqsadida esa muntazam ravishda siyosiy o'quvlari tashkil qilinayti, ichki hujjatlarda gender statistikasini yuritish va gender reytinglarini e'lon qilib borish yo'lg'a qo'yildi. Partiyaning «Ayollar qanoti» tuzilmasi ham ana shu tabalab asosida takomillashtirib borilmoida.

Bunday sa'y-harakatlar samarasini o'laroq, «Ayollar qanoti» bevosita xotin-qizlar masalalari bilan shug'ullanadigan o'nga yaqin NNTlar bilan hamkorlik Memorandumlarini imzoladi. Ayolning oillardagi o'rnni yo'qotmagan holda jamiyatdagi faoliygini oshirish, bandligini ta'minlash, savdonxonlik darajasini aniqlash, muammolarini ijobji hal etishiga qaratilgan «Xizmat-beminnat», «Uyma-uy», «Deputat bilan yuzma-yuz», «Sayyor qabul», «Uch avlod uchrashuv», «Ayol va siyosat», «Saylovchidan - saylanuvchiga», «Ayol - millat ovozi», «Biz zo'ravonlik ka qarshimiz!», «Nodirai davronlar» kabi bi qator targ'ibot-tashviqot tadbirli, motivation loyihalar, tanlovlari o'quv-seminarlarining izchil o'tkazilayotgani natijasida partiya o'zalari safida ayollar ulushti ortib bormoqda.

Yana bir ma'lumot: «Ayollar qanoti» tashabbusi bilan Oila va xotin-qizlar qo'mitasи qoshidagi «Qizlarjon» hamda Yoshlar ishlari agentligi qoshidagi «Qizlar ovozi» klublari a'zolari ishtirokida o'tkazilgan «Nodirai davronlar» ko'rik-tanlovida 18 yoshdan 30 yoshgacha bo'lgan 1500 mingdan ziyod xotin-qizlar ishtirok etdi. Biz uchun ushbu tanloving samarasini shu bo'ldiki, ishtirokchilarning aksariyati partiyamizga a'zo bo'lishdi.

Opa-singillarimiz uchun «Men muvaffaqiyatlari ayolman», «Liderlik zavqi», «Deputat bo'lmochiman» kabi mavzularda o'tkazilgan 41ta motivatsion tadbir, 583 ta davra suhbat, 5 ta ko'rik-tanlov, 7 ta maqsadli loyiha, 3 ta fleshmob, 1 ta aksiya, 640 ta targ'ibot tadbirni va 288 ta amaliy uchrashuvlar ham siyosatchi ayollarga o'zligini

namoyon etish imkonini berdi deyish mumkin.

Jamiyatimizda siyosatchi ayollar haqida ijobji fikr shakllantirish maqsadida 148 ta ijtimoiy roliklar tayyorladik.

Oliy Majlis Qonunchilik palatasidagi ayl deputatlar ishtirokida esa «Ayol va siyosat» ruknida «Siyosatga marhamat!» mavzusida 18 marotaba mahorat darslari o'tildi. Ta'kidlash lozimki, Oliy Majlisidagi fraksiyamiz, «Ayollar qanoti» hamda patiya qoshidagi «Deputat ayollar klubii» a'zolari hamda mavzuga doir ekspertrining fikrlari asosida Gender strategiyasiga 130 dan ziyyod takliflar kelib tushgan edi. Ular orasidan partiya Saylovoldi dasturida belgilangan vazifalaridan kelib chiqadigan o'ttiga yaqin mukammal takliflar Oliy Majlis

Senatiga taqqdim etildi.

Ma'lumki, Gender tenglikka erishish strategiyasidan ko'zlangan maqsad xotin-qizlarni tazyiq va zo'ravonliklardan himoya qilish, ularning bevosita va bilvosita kamtsitishiga yo'l qo'ymaslik, gender stereotiplarini bartaraf etish, bir so'z bilan aytganda, erkaklar va ayollar tenglikka ta'minlashda milliy qadriyatlarimizga tayangan holda yondashishdan iborat.

Feruza JALIOVA,
partiya Markaziy kengashi
bo'lim boshlig'i

HIVOLISOKSAYA BO'LSA...

Bugunga kelib, shiddat bilan o'zgarayotgan dunyo siyosati va iqtisodiyoti tizginining bir uchi yetakchi ayollar qo'lida, deyish mumkin. Global masalalarda, muammoli vaqiyatlarda millionlab insонлар taqdirdini hal qiluvechi qarorlarni chiqarishda ham «ojiza» siyosatchilar roli yaqqol ko'zga tashlanmoqda.

Ma'lumotlarga ko'ra, O'zbekiston Parlamentlarida ittifoqning «Siyosatdagi ayollar» jahon reytingida 45-o'rinni egallab turibdi. Mamlakatimiz bu borada 130 dan ortiq davlatlar, jumladan, Germaniya, AQSH, Kanada, Avstraliyani ham ortda qoldirgan.

Bilamizki, shonli tariximiz zarvaraqlarida To'maris va Bibixoniso, Gulbadanbegim va Zebunniso, Nodirabegim va Anbar otin kabi zukko va oqila ayollarning muborak nomlari manguga muhrangan. Mutafakkir bobomiz Alisher Navoiy «Naosiyim ul-muhabbat» tazkirasining «Erkaklar martabasiga yetgan orif ayollar zikri» nomli fasilda moziydan to'z davrigacha yashab o'tgan yoki o'ziga zamondosh bo'lgan islam olamida mashhur 35 nafar orifa ayollarning ruhiyati, shariati, tariqati, ijodlari xususida lavhalat bitgani bejiz emas. Shu jihatdan, o'zbek ayolining fitratida oqila momorlari qoldirgan ulkan tarbiya maktabti bor.

Ayni paytda butun dunyoda bo'lganidek, mamlakatimizda ham faol gender siyosati doirasida xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy mavqeini mustahkamlash bo'yicha jadal ishlobatlari olib borilyapti. Davlatimiz rahbari BMT Bosh Assambleysi 75-yubiley sessiyasida qayd etganidek:

«Biz uchun gender tenglik siyosati ustuvor masalaga aylandi. Xotin-qizlarning davlat bosqaruvidagi o'rni tobora kuchaymoqda. Yangi Parlamentimizda ayol deputatlar soni ikki barobarga ko'paydi.

Haqiqatan ham, Oliy Majlisiga bo'lib o'tgan oxirgi saylovlari natijasida birinchisi marotaba O'zbekiston parlamentiда ayollar soni bo'yicha BMT tavsiyalarini (kamida 30 foiz) to'liq bajarildi.

Qonunchilik palatasiga 32 foiz, ya'ni 48 nafar ayolning deputatlikka saylangani, o'z navbatida, dunyodagi 190 parlament orasida O'zbekiston parlamentining 37-o'ringa ko'tarilishini ta'minlab berdi.

Shuni alohida qayd etish jo'ziki, so'ngi yetti yilda mamlakatimizda ilk bor «Xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlari kolafolatari to'g'risida»gi va «Xotin-qizlarni tazyiq va zo'ravonlikdan himoya qilish to'g'risida»gi qonunlar qabul qilindi. O'zbekistonda xotin-qizlarning hukumat va jamiyatdagi

rolini oshirish, ularning bandligini ta'minlash, ayollar tadbirkorligini rivojlantirish va albatta, muhitoj ayollarni qo'llab-quvvatlashsha qaratilgan ko'plab normativ-huquqiy hujjatlar ham shular jumlasidandir.

Prezidentimiz rabbarining tashabbusi bilan ijtimoiy himoyaga muhitoj qizlarning bilim olish imkoniyatlari yanada kengaytirilib, oliy ta'lim muassasalariga 4 foizli davlat grantlari ajaritaldi. Mazkur tizim asosida 950 nafaridan ziyyod ijtimoiy himoyaga muhitoj qizlar o'qishga qabul qilindi. Ayni paytda labalarining 48 foizini xotin-qizlarning tashkil etayotgani ham diqqatga sazovor. Barcha vazirlar va idoralarda gender tenglik masalalari bo'yicha maslahat kengashlari faoliyati tashkil etilgan. Bugun 1400 nafariga yaqin ayollar respublika va viloyatlar, 43 mingdan ziyyodi tuman va shaharlar darajasidagi rabbarlik lavozimlarida ishlab kelmoqdarlar.

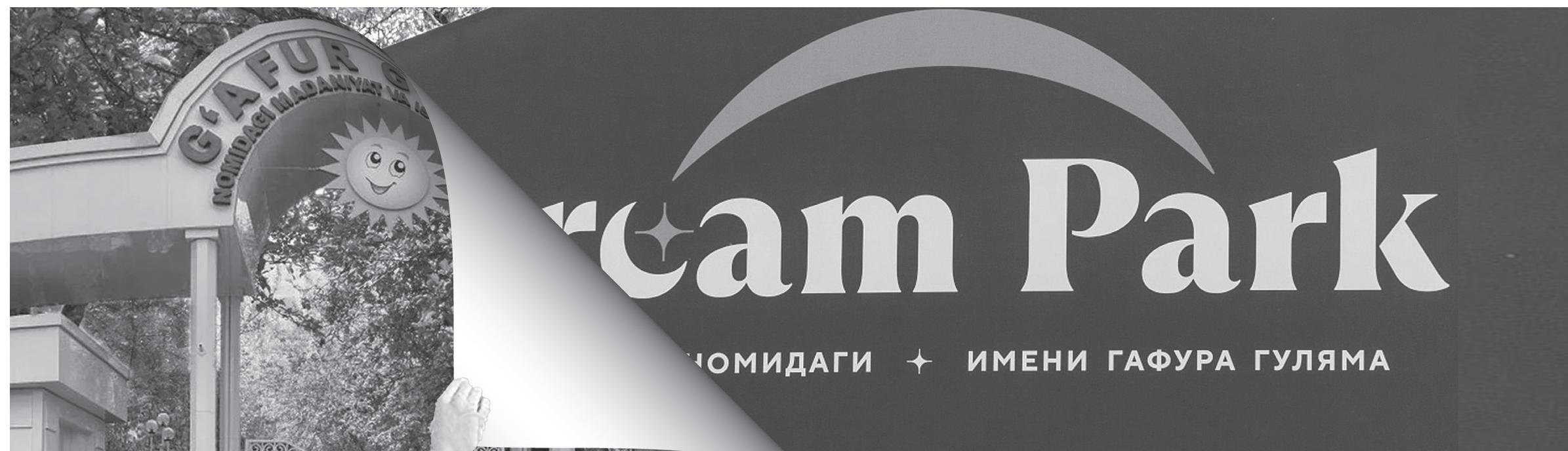
Chunki ayol bilimli bo'lsa, tarbiya qilgan farzandlar zukko, salohiyati bo'ladi. Eng muhim, ayol ilmi bo'lsa, millat ilmi bo'ladidi. Tan olaylik, bugun zamonnинг o'zi xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faoliygini oshirish borasidagi ishlohotlarning nafaqat ishtirokchisi, balki tashabbuskori va asosiy ijrochisi bo'lishni, boshqalarga namuna ko'rsatishini talab etmoqda. Shu ma'noda, xotin-qizlarimizning siyosiy jarayonlardagi ishtirokin kengaytirish maqsadida Oliy Majlis va mahalliy kengashlarga oqila va yetut ayollarning ko'proq saylanishlariga e'tibor qaratilayotgani ijobji holat, albatta. Shaxsan o'zim ham deputat sifatida yuzdan ortiq murojaatlarda ko'tarilgan muammolarini tegishli tartibda hal etishga erishdim. Yordam so'rab kelgan, huquqlarini yetarlicha angolmayotgan xotin-qizlarga yo'l ko'rsatdim. Siyosat olamidagi ayol uchun sezgirlik, qat'iyatlilik zarurligini ham angladim. Umuman, jamiyatda ayollarning qadrini ko'tarsak, dadil odim tashlashdan qo'rqlaydigan avlod shakllanadi. Bu esa mamlakatimiz ravnqaiga kuchli turki berishi, shubhasiz.

Zulayho ATAXANOVA,
xalq deputatlari Namangan viloyat
Kengashi deputati

Tan olish kerak, bugunga qadar bu ikki bog' taqdiri haqidagi taxminlar poytaxtliklarni xavotirga solib kelayotgan, hatto matbuotda bir necha marta katta so'roq ostida maqolalar berilgan bo'lsa-da, mutasaddilardan tayinli javob chiqmayotgandi.

BUGUNNING GAPI

ХОКИМ ЯНОБЛАРИ,

«Abdulla Qodiriy» ham «Dream Park»ka aylanib ketmaydimi?

Nihoyat Toshkent shahar hokimligidan 2018-yildan buyon jamoatchilikni qiziqitirayotgan bir masalaga oid «sado» chiqdi: 2022-yili qayta ta'mirlash uchun yopilgan «Abdulla Qodiriy» hamda «Do'stlik» bog'lari qayta ta'mirlanadigan bo'libdi.

Qayd etilishicha, bu ikki bog' O'zbekiston-Singapur qo'shma korxonasi BMP Smart Decision Private Limited kompaniyasiga 49 yilga ijara berilgan. Abdulla Qodiriy bog'i «tinch-sokin joy sifatida» qayta ta'mirlanadi, u yerda attraksionlar bo'lmaydi. Do'stlik (eski nomi Bobur) bog'iga ko'pi bilan 10 ta attraksion joylashtirilib, asosiy e'tibor yashillikni ko'paytirishga qaratiladi.

Tan olish kerak, bugunga qadar bu ikki bog' taqdiri haqidagi taxminlar poytaxtliklarni xavotirga solib kelayotgan, hatto matbuotda bir necha marta katta so'roq ostida maqolalar berilgan bo'lsa-da, mutasaddilardan tayinli javob chiqmayotgandi. Xususan, gazetamizning 2023-yil 1-noyabrdagi

37-sonida «Toshkent shahar hokimi Shavkat Umurzoqov diqqatiga! Abdulla Qodiriy bog'i sotilib ketganmi?» sarlaviali maqola e'lon qilingan edi. O'tgan olti oy mobaynida hokimlikdan biron javob yoki maqolaga munosabat ham bildirilmadi.

BMP Smart Decision Private Limited rabbari o'rinosari Zafar Mirzaulug'ovning ta'kidlashicha, har ikki bog'ning qayta ta'mirlanish muddati 3 yil qilib belgilangan. Shuningdek, investorlarda ishlarni jadal tashkil etib, rekonstruksiyalash ishlarni 1,5 yilda yakunlash rejasini ham bor. Bundan tashqari, bog' yonida Abdulla Qodiriy kutubxonasi va qo'shimcha yana umumiy kutubxona qurish, bog'ning asosiy darvozasi ochilishi ham rejadan o'tin olgan. Darvoqe, Abdulla Qodiriy bog'ida 4-5 qavatlari binolar bo'lmasligi, faqat engil oynali konstruksiyalar, fudkor va milliy taomlar bo'lishi ma'lum qilindi. Mas'ullarning ma'lum qilishlaricha, har bir istirohat bog'iga kamida 10 million dollarlardan investitsiya kiritish sharti bilan ijara berilgan.

Ochig'i, bu qarordan quvondik. Yillar davomida abgor holatda yotgan har ikki bog' endi obod bo'lib, ko'rkam ko'rinishga kelsa, yaxshiku Xalqqa foydasi tegadi, qolaversa, ulug' adibimizning nomi berilgan bog' «qayta tug'iladi».

Lekin millatning buyuk farzandlari, ularning hayoti va ijodi bilan bog'liq hududlar, uy yoki binolar davlat ixtiyorida qoldirilsa bo'larmidi? Chunki yaqin tariximizda G'afur G'ulom nomidagi istirohat bog'ining bir kechada «Dream park»ga aylanib qolganiga guvo bo'lganmiz.

Zotan, Chilonzor tumanidagi «G'afur G'ulom» bog'i ham uddi shu-BMP Smart Decision Private Limited kompaniyasiga 49 yilga ijara berilgan edi.

Jurnalistlarning bog'larda attraksionlar o'rnatish masalasiga oid savollariga BMP Smart Decision rahbari Otabek Mirzajonov shunday javob berdi: «Masalan, «G'afur G'ulom»da 40 ta attraksion bo'lsa, «Bobur»da 10 tadan ko'p bo'lmasla kerak. Biz attraksion qo'yishga majbur bo'lganimiz sababi yiliga faqat yashil

fonni himoya qilish, kengaytirish va xodimlarning oyligi uchun 6 milliard so'mdan ko'p pul ketadi.

Yana ta'kidlaymiz, bog'larni serdaraxt makonga aylantirish hamda tinch va salqin joy qilishga harakat qilinaydi. Shuningdek, bog'da shou va konsertlar uchun amfiteatre qayta tiklanish, shaxmat maydonchasi, yoga va vorkout zonasasi, bir necha bolalar maydonchalar paydo bo'ladi. Eng muhimmi, investorlora bog'larni rekonstruksiyalash jarayonlari OAV hamda jamoatchilik vakillari uchun doimo ochiq bo'lishini ma'lum qilishdi. Demak, jarayonni kuzatishda davom etamiz. Nima bo'lganda ham avvalgi ko'rinishidan asar ham qolmagan olmazorlik va shayxontohurliklarga qadrden bo'lib qolgan Abdulla Qodiriy hamda ko'p lab yoshlarning mutolasi, keksalarning diydorlashuvi-yu Layli Majnunlarning dil izhorligiga guvo bo'lgan «Do'stlik» bog'ining nomlari ham o'zgarib ketmasa bo'ldi...

Mahbababonu JUMANAZAR QIZI,
«Milliy tiklanish» muxbirini

✓ Deputat minbari

(Boshlanishi 1-betda)

MUTASADDILARNING BEFARQLIGI

TUFAYLI SHIFOKORLAR HAM, BEMORLAR HAM SARSON

Yana bir muammo: perinatal markazining chaqaloqlar reanimatsiyasi uchun qiymati taxminan 900 million so'mlik yangi zamonaliviy kislrorod ishlab chiqarish stansiyasi ham ishlamayishi. Sabablari aniq - uskunalar tegishli tartibda perinatal markaz balansiga qabul qilinmagani uchun sertifikat ham, foydalishan uchun ruxsatnomalar ham, buning uchun shtat birligi, ya'ni mas'ul xodim ham yo'q. Kislrorod esa boshqa ishlab chiqaruvchidan sotib olimmoqda.

Hal etilishi lozim bo'lgan masalalardan yana biri bi elektr energiyasi ta'minoti bilan bog'liq. Ma'lum qilinishicha, poliklinika qurilishida pudratchi tashkilot elektr energiyadan noqonuniy foydalangan yoki juda katta hajmda sarflagan. Natijada balansda saqlovchi markaz bu qarzorlilik hamda belgilangan jarimmasini o'z hisobidan to'lashga majbur bo'lyapti. Shu kungacha 320 million so'mlik qarzning 165 million so'mi to'langan. Agar ushbu masala haqiqatan ham aytiganidek bo'lib chiqsa, markazga bu qarzorlikni yopish uchun qo'shimcha mablag' zarur bo'ladidi.

- Xallas, Farg'ona viloyati sog'liqni saqlash boshqarmasi mutasaddilarining befarqligi sabab bir dunyo muammo yig'ilib qolgan. Vaziyatdan kelib chiqib, birinchi navbatda boshqarma rahbarlarining, agar muammo ular darajasida hal etilmasa, sog'liqni saqlash vazirligi mutasaddilarini bezovta qilamiz, - deydi deputat.

Hamdam NIYOZOV tayyorladi.

✓ Festival

FARG'ONADA «MILLIY QADRIYATLAR» TARANNUMI

Zero, Marg'ilon azaldan milliy qadriyatlar, an'ana va urf-odatlar beshigi sanaladi, - dedi Sh.Rahimov. - Davlatimiz rabbabarining «Mamlakatimiz o'z taraqqiyotining yangi, yuksak bosqichiga kirayotgan hozirgi paytda bizga jadid bobolarimiz kabi g'arb ilm-fan yutuqlari bilan birga, milliy qadriyatlar ruhida tarbiya topgan yetuk kadrilar suv bilan havodek zarur», degan fikrlari ushbu festivalning mazmun-mohiyatini o'chib beradi. Binobarin, ezzulkilka yo'g'rilgan milliy urf-odatlarimiz, xayr-saxovat, mehr-oqibat, or-nomus, sharm-hayo kabi qadriyatlarimiz bizning kim ekanligimizni ko'sratib beruvchi oyna hisoblanadi.

Milliy qadriyatlarga hurmat bilan qarash esa millatning o'ziga nisbatan ehtiromi belgisidir. Festival doirasida iqtidorli yoshlarning chiqishlari, milliy hunarmandchilik namunalari ko'rgazmasi, milliy osh tanlovi, milliy liboslar namoyishi o'tkazildi. O'zbekona lutf va milliy kuy-qo'shiqlar jarangi, oq yaktak, chorsa va do'ppi kiyigan shashti

baland yigitlar hamda egniga atlasdan adresdan go'zal liboslar ilgan, qarashlari hayo-iboga limmo-lim mohitob qizlar kulgisi bayramga o'zgacha tarovat baxsh etdi. So'rillarda chordana qurib o'tirgan nuroniyalar suhbati, askiya payrovlari qalblarga quvonch ulashdi. - Bunday tadbirlarni ko'proq o'tkazish tarafidormani. Yevropacha udumlarga, ajnabiyo qo'shiqlarga ruju qo'yatotgan farzandlarimizga milliyligimizni ko'rsatish, qadriyatlarimizning mazmun-mohiyatini anglatishimiz kerak, - deydi Marg'ilon shahar Bobur mahallasi istiqomat qiluvchi 72 yoshli Sobirjon ota Madrahomov. - Yaqin tariximizda do'ppi, to'n kiyish, o'zbekcha gapirish taqilangan davrlar ham bo'lgan. Shukrki, bugun mustaqilimiz, erkimiz o'z qo'limizda. Milliy an'analarmizni asrab-avaylash, qadriyatlarimizni boyitib, kelajak avlodlarga bezavol yetkazish barchamizning burchimiz. Yoshlar tomonidan tikilgan bejirim liboslar, sochlari qirqokil qo'g'irchoqlaru

kelinchaklar uyini bezochi so'zanalar, marg'ilon nusxa do'ppilar ko'rgazmasi, qo'g'irchoqlarning chiqishlari, milliy cholg'ularda ijro etilgan kuylar, karnay-surnay navolari barchaga xush yordi. Tadbir yakunida esa tanlovlар g'oliblari munosib taqdirlandi. Ularga ham milliy adabiyotimizning durdona asarları jamlanmasi taqdirmi qilindi. - Yoshlarimiz bunday bayramlarni sog'ingan ekan, yayrashdi. Milliy qadriyatlarni nisbatan ulardag'i mehrni ko'rib quvonasan kishi. Atoqli shoirimiz ham «Qayga borsam, boshda do'ppim, g'oz yurarmar gerdayib...» deb bejiz yozmagan-da. Kayvon momolar aytgan allar, kelinsalom, qizlarimiz jo'r bo'lib kuylagan laplar o'zligimizni yaqqol namoyon etdi, deb bermaloy aytish mumkin, - deydi kasb-hunar maktabi maxsus fan o'qituvchisi Muazzamxon Haydarova. «Milliy qadriyatlар» festivali viloyatining barcha tuman va shaharlarda davom etmoqda.

M.SULAYMONOV,
O'ZA muxbiri

Kitobda futuvvatning uch martabasi haqida so'z ketar ekan, «avvali – saxovat, ya'ni hech narsani qizg'onmaslik» ta'kidlanadi. Shu o'rinda payg'ambarimiz alayhissalomning muborak hadislarida: «Saxiyalar – jannatidur», deyilgan.

“ULUG’ SALTANAT”

EPOPEYASIDA UMUMINSONIY, MILLIY VA DINIY QADRIYATLARNING IBRAT TAMSILLARI

Sohibqiron siyomasi aks etgan salmoqli kitoblar orasida Muhammad Alining «Ulug’ saltanat» eposeyasi alohida o'rin tutadi. Ushbu asar ko'lam jihatdan, voqealarning qamrovi, eng muhim, xalqimizning o'limas va umuminsoniy ma'naviy-diniy qadriyatlarni jahon ommasiga yuksak ibrat darajasida ko'rsata olgani uchun ham qadrlidir. Kitobdagi murakkab taqdirlar, turli ziddiyat va ularning yechimlari kitobxonni hayajonga soladi.

BIRINCHI TAMSIL – BIRINCHI IBRAT

Ma'lumki, adabiyot hech qachon diniy-ma'rify qadriyati ajarlangan emas. Asarning «Belini mahkam» ushlab turgan narsa, hamma zamонларда ham barchani o'yantirib kelgan ko'hna dunyo TARIXIdir. Bu tarix dunyonı isloh qilishga yuborilgan beedad payg'ambarlardir.

«Sohibqiron beixtiyor dunyonı sandiqqa o'xshatar ekan, o'tgan yili piyri murshidi Shamsiddin Kulolining (Sirlarini muqaddas qilsin) Balxidan Keshga kelgani yodiga tushdi.

Piyr Temurbekni duo qilarken, bir ajoyib naql aytilb berган edi:

– Dunyoning qay yeridadir Is k a n d a r i Z u l q a r n a y n zamonalardanmi, burchak undan ham avallardanmi, qolgan bir sirli sandiq bor ekan. Uni kim topsa, albatta, dunyoning tagiga yetar ekan. Duyoda podsholar o'sha sirli sandiqni topishga urinadurlar, lekin hali hech kim topmagan. Inshoollo, o'zlarini topgaylar. U sandiqning nomi «Gulshani xazoin» dur. Hali bitor podsho bu sandiqni topganini eshitmaduk. Umedvormenki uni topmoq va

shundaki, to'rt kitobning barchasi ulkan egzu so'zlardan iboratdir.

Ikkinchidan, duo qadriyati hozirgi kunimizda ham ahamiyatini yo'qtogani yo'q. Kim ota-onasini rizo qilib duosini olgan bo'lsa, unga ham farzandidan qaytishi isbot talab qilmaydig'an aksiomadir. Yoki murabbiy yoxud ustozning oq fotiha berishi, shogirdning hayot yo'lini yoritib turuvchi chiroqdir. Demak duo qadriyatining zamirida RIZO turbidir. Endi kim xalqni rizo qilsa, Haq undan rizo bo'lg'usidir.

IKKINCHI TAMSIL – IKKINCHI IBRAT

«Bir kitobki, sizni ezgu yumushlar etagidan tutumka chorlaydur, dunyoning o'tkinchi ekanini unutmaslikka undaydur, zero foni yahotda faqat yashsilik yo'lini tutib yashamak-dunyoning tagiga yetmak bilan barobardur». («Ulug’ saltanat», birinchi kitob, 32-bet).

Ma'lumki, payg'ambarlar xususan, Muso alayhissalomga yuborilgan Tavrot, Dovud alayhissalomga tushirilgan Zabur, Iso alayhissalomga tushgan Injil va Muhammad sollallohu alayhi vasallamga nozil bo'lgan Qur'oni karim ezzulik sarchashmalari bilan sug'orilgan. Yuqorida tilga olingan «Gulshani xazoin» nomli sandiqda esa barcha ilohiy kitoblarning mazmun-mohiyati jamlangandir.

Qolaversa, turkiy xalqlarning kitobi bo'lmish «Avesto»da ham «Ezgu so'z va ezgu amal» bayon qilingan. Endi «Bir kitobki, sizni ezgu yumushlar etagidan tutumka chorlaydur, dunyon o'tkinchi ekanini unutmaslikka undaydur» degan falsafiy qarashni taftish qilib ko'raylik: Muso alayhissalomming tug'ilishiga qarshi chiqib, barcha homilador ayollarni o'ldirgan Fir'avun dunyoning fonyiligini bilmasmidi? Iso alayhissalomni xochga tortiganlar-chi? Muhammad alayhissalomni Toifda toshbo'ron qilganlar dunyoning abadiy emasligini bilmasmidilar? Yo'q, bilardilar. Bilishsa, nechun yovuzlikka qul bo'lishdi?

Javobni «Ulug’ saltanat»ning uchinchini kitobidan (285-bet) Sohibqiron Amir Temurning Muhammad Charog'a doxdochga aytgan so'zlaridan topamiz: «Dunyo esa bir nozanin kelinchak, karashmali huriqo, ishvkor, dildor, makkor, har oqshom yangi xususda

og'ushiga o'zini otadur. Quchog'ingda shakkar guftorlik qilib turib, o'zgaga dil beradur... Oh, bu dunyo! Dunyo shundoq... Beqaror dunyoninn ham hech qarori bormikin?». Bor! Qachoniki, o'damlar mehr-oqibatni toj qilib kiyasalar, millatdan, dinidan, irqidan qat'i nazar Hazrati Odamning farzandi ekanliklarini anglasalar, imyon-e'tiqodda, sidqda yashasalar, dunyoning bu chekkasidan narigi chekkasida bir beva ayl zulm tortayotganini his etib, yetimlar ohidon to'lg'onib chiqsalar, ana o'shalarni yaratgan XOLIQ ko'rib turganini bir-birlariga har lahma eslatib tursalar, dunyo barqarorlik sari qadam tashlaydir!

UCHINCHI TAMSIL – UCHINCHI IBRAT

«Ulug’ saltanat»ning birinchi kitobida (37-bet) Sohibqiron Amir Temurning Mavlono Ubayd bilan subhat berilgan. Unda Amir Temur qiziqqan qutli va beoxosiyat kunlar, qaysi kunlari savash maydoniga kirmslik joizligi xususida mavlono shundaydi:

«Juma bichma, shanba ko'chma», degan maqol bor. – El orasida chahorshanbani maqbul hisoblaydilar, ko'p xayri ishlarni shu kuni ado etadilar. Ekin-tikin ziroot ham chahorshanbada boshlanadi, chunki chahorshanba – chosh kuni... Murodlar hosil bo'ladigan kun ekanidan chahorshanbai murodboxsh deb ham ardoqlaydilar. Payshanbai najotbaxsh ham maqbuldur. Qo'ng'irotlar yaylovga shu kuni ko'chadilar».

Nega «juma kuni bichma», deyilmoqda. Chunki juma ibodat kuni, toatlarini qabul bo'ladigan kuni. Yana «Hajjal-masokin», miskinlarning haj qiladigan kunidir. Yana odina kuni - Olloh bilan yuzlashadigan kun. Aslida turkiyarning qadimgi urf-odatlarida ham seshanba-shanbada hech qanday xayri ish bitmasligi haqda rivoyatlar kelgan. Bundan tashqari, seshanba-shanba kunlari bo'lgan farzand yovuzlikka moyil bo'lib ulg'ayishi ham bor.

Demak, kitobda asrlar davomida ajodalarimiz ulug'lab kelgan urf-

odatlar, ramzu-ishoralar orqali ham insonni kamolot sari yetaklash, ularda bevosita amal qilishga ularlash kishini sergaklantiradi.

TO'RTINCHI TAMSIL – TO'RTINCHI IBRAT

«Ulug’ saltanat»ning 3-kitobi 193-sahifasi odamning qalbini nurlantirib yuboradi. Unda axiyalar sardori, mudarris Mahmud Nosiriddin asarning shijoatlari qahramonlaridan biri Jabborqulga quvonchli bir gap aytadi: «Ertadan boshlab axiylik libosini egniga tashlaydurmiz, futuvvat belbog'ini bog'laydurmiz! Oting Jabborqul emas, endi Axiy Jabbor bo'ladi, Axiy Jabbor!».

Kitoba futuvvatning uch martabasi haqida so'z ketar ekan, «avvali – saxovat, ya'ni hech narsani qizg'onmaslik» ta'kidlanadi. Shu o'rinda payg'ambarimiz alayhissalomning muborak hadislarida: «Saxiyalar – jannatidur», deyilgan. Umuman saxiylik odamiylik kamari, ikki dunyoning kamaridur. Agar bu oy inson qalbiga nur bermay, shum nafsiga botib ketsa, ikki dunyoning fojeasi o'sha odamning boshida tegirin kabi aylanadi.

Keyin: «safo – ya'ni ko'ngilni takabburlik, kibru – havodon xoli tutish». Takabburlik qilgan iblisni eslang, axir u farishatlar mudarrisi edi. Ollohning farmoniga bo'yusmaym, dargohidan quvildi. Takabburlikning asoritini qarangki, qasos o'tida yonib, hazrati Odamni jannatdan quvilishiga sabab bo'ldi. Namrud podishoh takabburlik orqali xudolik da'vosini qilib o'z o'qiga o'zi nishon bo'ldi. Demak, ta'bir joiz bo'lsa, takabburlik qovurg'asidan hasad ham tug'ilganini ko'ramiz. Hasaddan o'zimizga panoh tilashimiz esa, Olloh o'z kalomida buyurgandir. Xullas takabburlik, kibru havo dunyo va shaytonning insonlarga o'yan qutuz'idir. Bizning ona zaminimiz hokisorlik bilan e'zoz

topgan. Olloh o'z rahmatini yog'dirib, undan anvoysi gullar, ne'matlar yetishtirib bizni rizqlantirgan.

Va, niyoyat uchinchi martaba – «vafo shijoat ko'rgizish, fidoyi qalb sohibi sifatida hamisha el xizmatiga tayyor, ezbeglik yo'lida o'zdan kechishga shay turish». Vafo bobiga kelganda, xalqimiz orasida keng yoyilgan «It – vafo, xotin – jaf» degan maqolni esga olish o'rindir. Bir ulug' ustoz o'z shogirdiga o'git berayotib: «Vafodorlikda it sifatida bo'li. Chunki bergan noningga qanoat qiladi, uyingni beminnat qo'rileydi, haydsang ham ketmaydi, sendan o'zgaga suykalmaydi, jafo qilsang ko'taradi» degan ekan. Vafo yorlig'i ni qo'lg'a kiritgan ikki dunyoda saodatmand bo'ladi. Axir bevafo dunyoda o'z egasiga vafodor bo'lib qaytang qaysi qul bo'lgan? Futuvvatda ham, tariqatda ham qullik maqomi yuksak maqom hisoblanadi. Ko'philik tariqatning ulug'lar o'zlarining ismlari boshiga qul so'zini qo'shib aytishni maqbul ko'rganlar. Masalan, Qul hoja Ahmad Yassava, Qul Ubaydiy va hokazo. Parvardigorga qul bo'lgan insonga albatta, u inson o'zi sezmgan holda Xoliqi bezavol dunyoni qulga aylantirib qo'yishi ham hech gap emas.

Xulosa shuki, turli davrlarda Amir Temur haqida yaratilgan asarlar orasida tarix haqiqatini buzib taqlin qilganlari oz emas. O'ylaymanki, «Ulug’ saltanat» asaridan maxsus boblaridan «Odobnom» darsligi yaratib, dars soatları ajratilsa, yosh avlodni ulug' bobokalolari myoshlari, matonati, Vatanga sadoqati ruhida tarbiyalashda qadam qo'yilgan bo'lar edi.

**Jamoliddin MUSLIM,
Xalqaro Amir Temur jamoat fondi Namangan viloyat bo'limi rahbari,
O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi a'zosi.**

„ Ma'lumki, payg'ambarlar xususan, Muso alayhissalomga yuborilgan Tavrot, Dovud alayhissalomga tushirilgan Zabur, Iso alayhissalomga tushgan Injil va Muhammad sollallohu alayhi vasallamga nozil bo'lgan Qur'oni karim ezzulik sarchashmalari bilan sug'orilgan.

ochmoq taqqidi azaldan o'zlariga buyurilgandir... («Ulug’ saltanat»), birinchi kitob, 31-32 betlar). Kitob mana shunday azalay savolga javob izlashdan boshlanib, yuqorida aytildaydar payg'ambarlar, dunyodan o'tgan ulug' hukmdorlar tasviriga ulanib ketadi. E'tibor bergan bo'lsangiz Hazrat Shamsiddin Kulol Amir Temur haqqiga duo qilishdan boshlab, so'ng naqlga o'tmoqda. Bu yerdagi umuminsoniy milliy qadriyat – DUODan boshlanishidagi hikmatni qarang. Muqaddas hadislarida: «Duoibodatning iligidir», deyilgan. Asarga chuquroq yondoshak, so'z aslida duo ekaniga amin bo'lamiz. Kitobning muvaffaqiyati ham

Mulohaza

Qiziq savol:
zamonaviylashish, amro o'z navbatida, g'arblashmaslik mumkinmi?
Zamonaviylashish deganda aynan g'arb standartlariga moslashish nazarda tutiladimi?
Bu savolga turlicha javob qaytarish mumkin. Misol uchun, dunyodagi eng katta kazino – Makao Xitoya
Avlyio Mark maydoni arxitekturasidan namuna sifatida foydalanilgan. Avlyio Mark maydoni esa o'z davrida arab madaniyati elementlaridan foydalanilgan holda bunyod etilgan. Xo'sh, savol tug'iladi: kazinoni qanday nomlash kerak – xitoycha, yevropacha, arabcha?

Yoki shunchaki «zamonaviy» deb atashning o'zi kifoyami? Hayotning barcha sohaloriga g'arbing odatlari va an'analariga chuquq kirib borgan – davlat boshqaruvi shakllari, biznes yuritish usullari, bayramlar, sport va hatto ko'ngilxushlik shakllari degandek. Insoniyat tarixida madanly qadriyatlarni eksport qilish bo'yiche eng zo'r rekordchi sifatida Buyuk Britaniyani ko'rsatish mumkin. Britaniya imperiyasi butun dunyoga ingliz tilini yoyish bilan birgaga bank tizimi, inson huquqlari, jamaoiviy sport shakllari, shaxs erkinligi tushunchalarini ham tarqata oldi. Shu o'rinda odamlar orasida «amerika orzuasi» fenomeni paydo bo'lmashidan oldin hammani ilhomlantiradigan «britanchi hayot tarz» tushunchasi mayjud edi. Keyinchalik esa... «makdonalds», «rok-n-roll», «jinsi»... Bular Amerikaning dunyoga muvaffaqiyatli amalga oshirgan eksportlaridan bo'ldi. Bugunga kelib 1.5 milliarddan ziyod aholi inglez tilida gaplashadi. Globallashuv kengaygani sari AQSH standartlariga tushish zarurati ham ortib bormoqda. Amмо hozircha faqatgina Yaponiya superzamonaviy davlat bo'lishi bilan birga sharqqa xoslikni ham saqlab qolish mumkinligini o'z turmush tarzida isbotlamoqda. Zamonaviylashish yaxshisi, biroq biz bu yo'lida tabiatni, sog'lioni qurbon qilishimiz kerakmi? Bilamizki, shiddatli iqitsodiy o'sish natijasida tabiiy resurslardan nooqilona foydalaniib, atrof-muhitga zarar yetkazilishi. Ichimlik suvi, toza havo, qishloq xo'jaligi mahsulotlari – bularning zaxirasi tugab borayotgani ham bor gap. Ma'lumotlarga ko'ra, 2024-yilning 1-yarvandira sayyoramiz aholisi 8 milliard 19 million 876 ming kishiga, ammo ular sarflaydigan suv hajmi esa yana bir necha barobarga oshdi. Shundan 37 millioni O'zbekiston fuqarolardir. Ayni paytda aholimizning 60 foizi yoshlardir. Demak, biz ham globallashmoqdamiz. Hatto tashqi

ko'rinishimizdan tortib, yashash tarzimizgacha anchaga g'arblashdik ham. Yoshlarimizning zamonaviy kiyimlariyu, xatti-harakatlari milliyligimizning sekin-asta yemirilishiga xizmat qilyapti. Milliy liboslarimiz, an'analarimiz asosan rasmiy tadbirlarida, yo bo'limasa, chet ellik mehmonlarga ko'z-ko'z qilishga yarayapti, xolos. Shu ma'noda Amerikaning «jinsis»idan tortib, Britaniyaning «IELTS» imtihoni bugun «zamonaviy yoshlar» tushunchasini yarataylat, desak ta'bo'limaydi. Yoshlarining til bilishiga hech kim qarshi emas, amro o'z ona tilisida ravon gapirishni bilishsa ham ajnabiycha so'zlashish «zamonaviyligi»ni yo'zurmasizlik.

Nima bo'lganda ham bugun biz shunday yo'llarni topaylikki, bu qarorimiz zamonaviylashishga to'seqinlik, tabiatga esa ziyon keltirmas.

**Zarina AXMEDOVA,
«Milliy tiklanish» muxbiri**

Бизда эса 37 млн. ахоли яшаюди, афусуки, китоб хариди 1 миллионга хам еттмаюди. Кўриб турганингиздек, тақкослаганингиз сари мутолаадан узоклашаётган авлод хакибаги хавотирларимиз кучаймоқда.

ЭРТАК КИТОБИДАГИ ЗАЛОЛАТ

ёхуд масъулиятсиз ноширлар ўқимасин

tagini ochdiq, ucta o'miga ikki bosh oltin chiqdi. Shu oltinni uch aka-uka bo'lib olish uchun yo'lg'a chiqib, boshqa shaharga ketayotgan edi. Sizga uchrab qoldik, - deyishibdi. Qozi:

- Bo'limas, men bo'lib bera qolay sizlarga, - debdi. Yigitalrozi bo'lishibdi. Qozi:

- Bo'lib berishdan oldin men sizlarga bir kichkina hikoya aytib beravin, - debdi va hikoya bera.

bir zamonda ikki yigit maktabda uiga o'qigan ekan, shunda ulardan biri gapdan gap chiqib, «do'stligning hummati, katta bo'lib uylansam, birlinchil kunni xo'litim sering uyingda o'kazadiv», debdi. Ikkinchesi bunga ishomabdidi. Oradan bir necha yil o'tibdi. Ular bir-birlar bilan uzon qo'shishishmabdi. Va'da ham o'sin.

Kunlardan bir kuni shu yigit to'y-tomoni.

2017 йилда 131 та нашриёт, 1815 та матбаба корхонаси давлат рўйхатидан ўтилизалган бўлса, 2020 йилга келиб нашриётлар сони 200 дан ошган. Давлат улушига эга бўлган нашриётлар эса 47 тага етган. Бу кўрсаткичлар 2016 йилга нисбатан хусусий нашриётлар сони 288 фоизга ошганини кўрсатмокда. Зотан, 2020 йили жами нашриёт-матбаба корхоналарининг йиллик ишлаб чиқарни куввати 273,6 миллион нусхага етган. Лекин афусуки, сифатга, китоблар мазмунига келгандা аксариёт поширларимиз сезиларни даражада оқсан бошлидилар.

Бунга биргина «Адабиёт учкунлари» нашриётида чоп этилган «Ўзбек халқ эртаклари» руники остидаги «Олтин олма» (муаллиф А. Нажмиддинов) эртак китоби хам мисол бўйичи мумкин. Тан олиш керак: энди-энди тафаккури шаклланиб келаётган авлодга мўлжалланган китобдаги хатолар катта авлод вакилларининг локайдилиги маҳсулӣ, холос. Энг ёмони, эртакдаги «қазм» килиб бўлмайдиган ушбу жумлалар орсизликни тарғиб килаётгандек, гўё: «Бир замонда иккى йигит мактабда бирга ўқишган экан, шунда улардан бирни гандан гап чикиб, «дўстликнинг курмати, катта бўлиб уйлансан, биринчи кунни хотиним сенинг уйингда ўтказди», дебди...

Кайд этиш жоизки, глобаллашаётган дунёда ҳатто, бօғча боласини фикрлари хам чакмок тезлигиди. Шундек хам ёш авлодни мутолаага ошно килиш кийин кечатганд бир пайдта юкоридагидек ишиғи газабини қайнатадиган «китобчаҳаларнинг кўпайиб бораётгани ушбу соҳадаги инкориздан далолатдир. Педагогик фаoliyatiyimda кўп бора бадиий адабиётимиздаги бу каби кусулларга дуч келганин. Ва, бу ҳол кун сайнин «болалаётгани» поширлик тизими мини жиддий ўрганиш, таҳлил килиши ва назоратга олишини такозо этаётир. Қўлимга шу каби «шўй» эртак тушшиб колеса, унга тузатиш киритиб ўқиб бераман. Аммо уларнинг ўзи буни ўқиси-чи? Тушунмаган жуммаларини тушунтириши асносида кийналасан, киши.

Махмудхўжа Бехбудийнинг 1913 йил 30 июль куни «Самарқанд» газетасида чоп этилган «Миллатлар қандай тараққий этарлар?» сарвларни маколасида шундай сўзлар бор: «Хар миллатнинг улосами, ахли қалами, мутафаккири ўз миллатнинг ояндаси учун йўл кўрсатур, машиврат берур, миллат ахлоқининг ислоҳи учун масжидларда панд ва насиҳат берур, мактаб ва мадрасаларда дунё ва охиратда керак илм ва фан, таълим берарлар, китоб ва газет ила умматни муслихи учун баҳс ва мукомалар килурлар». Бехбудийнинг фикрича, куйи қуори мактабнинг ислоҳи этилиши миллининг ислоҳи этилишига олиб келади. Унга кўра, миллатнинг ислоҳи этилиши барча тарғиб килиши керак бўлган миллий гөйдир.

Шунингдек, юкоридаги маколада жадид бобомиз «Миллатнинг ёш болалари мактабда, лекин бизники хаммоллика ва гадойликда», дега ўқинади. Бу ўқинч кечакчагача бигза хам бегона эмас эди. Боиси, мактаб ўқувчилари, баъзан бошлигич синф ўқувчилари хам ўкув ўйининномига мактабда биринchi қўнгирокни чалиш билан бошлилар, биринчи чоракни пахта даласида якунларди. Шукрки, у кунлар тарихда колди. Энди миллатнинг бўлажак бунёдкорлари бўлган болалар ўкув ўйининдалада эмас, шинамгина синхоналарда бошлиашпти. Аммо бугунга келиб ёш авлод маънавиятини тўғри, кусурсиз шаклланириш энг долзарб муаммога айланяпти, унинг иштирокчилари айнан зиёли катлам вакилларни экани кишини чукур ўйга толдиди.

Яна мавзуга кайтсак: бошлигич синф ўқувчилари билан ишлаш шубҳасиз ҳар қандай ўқитувчидан иккى карара кўй куч, билим ва сабротоқат талаб килади. Дарсда ярми уйкусираб, ярми нонушта илнижда танафус кутаётганди. Бу юниси кисми бошқа ўтиёжлар важидан кўй кўтариб чарчамайдиган, ўйинкарок 24 (айрим синфларда кўпроқ хам) болага мантикан фикрлаш, тўғрию, нотурини фарқлашни ўргатиш учун албатта, халқ педагогикасидан фойдаланаман. Табиийки, бу ўринда ҳар бир американлик бола ва ўсмирига салкам 3,5 тадан китоб тўғри келаркан. Ваҳоланки, гарбдан кўра, шаркона тарбияда кўпроқ китоб ўқиш тарғиб килинмайдими? Лекин амалда бунинг акси бўляпти.

Халқаро тадқикот инститuti тўқазган сўровнома натижаларига кўра, 2016 йили дунёнинг энг китобхон миллати деб хитойликлар танланисида. Сўровномага жавоб берган хитойликларнинг 70 фоизи ҳар куни ёки ҳар хафтада акалли

бир марта китоб ўқишиларини билдирганлар. Иккинчи ўринни россиялик (59 фоиз), уччинчиликни эса испаниялик китобхонлар (57 фоиз) эгалашган. Ушбу институт томонидан аввалги йилларда ўтилизалган тадқикот эса хиндистонликларнинг хафасига 10,7 соат, таиландликларнинг 9,4 соат, хитойликларнинг эса 8 соат вақтини китобга сарфлашларини кўрсатган.

Яна бир гап. АҚШда китобхонлик у кадар ривожланмаган бўлса-да, 300 млн. ахоли яшайдиган бу мамлакатда ҳар йили 400 млн.тади китоб сотилади. Бизда эса 37 млн. ахоли яшайди, афусуки, китоб хариди 1 миллионга хам етмайди. Кўриб турганингиздек, тақкослаганингиз сари мутолаадан узоклашаётган авлод хакида хавотирларимиз тўлдирияти.

Мулоҳазамизи кайсидир нашриётнинг хатоси, локайдилиги ва ҳатто айтиш мумкинки, саводсизлиги билан чоп этилган эртак китобдаги ноўрин жумлалар билан бошлигани эдик. Гап-гапга уланиб, ичимизда ўтилиб колган «дардурни тўқдик». Хуоса ўринда эса қайини халқ, қайини миллат эртанги кун бунёдкорлари бўлган ёш авлод тарбиясига локайд қарар экан, Бехбудий таъкидлаганидек, жаҳолат сари одимлайверади...

**Хафиза АКБАРОВА,
Тошкент вилояти Зангигита
туманидаги 43-умумтадим
мактаби бошлигич синф
ўқитувчиси**

ДИККАТ! ТАНЛОВ!

«МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ ЮҚОРИ СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИГА САБОҚ БЕРАЁТГАН
ЎЗБЕК ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ ЎҚИТУВЧИЛАРИ ЎРТАСИДА

**«ЎЗБЕК ТИЛИ – МЕНИНГ ТИЛИМ»
МАВЗУСИДА ИНШОЛАР ТАНЛОВИНИ ЎТКАЗАДИ.**

ФОЛИБ

20

МИЛЛИОН

**СҮМ ПУЛ МУКОФОТИ БИЛАН
ТАҚДИРЛАНАДИ.**

**ЮТУҚЛАР ФОЛИБ ҲАМДА
ОМАДЛИ УСТОЗЛАРГА**
**2024 ЙИЛНИНГ СЕНТЯБР ОЙИДА –
ЎҚИТУВЧИ ВА МУРАББИЙЛАР
БАЙРАМИ АРАФАСИДА
ТОПШИРИЛАДИ.**

Мурожаат учун: (90) 245-18-10

ШУНИНГДЕК, ТАНЛОВДА ЗО НАФАР ҚУШИМЧА
НОМИНАЦИЯЛАР БУЙИЧА ҲАМ ГОЛИБЛАР АНИКЛАНАДИ.

Танлов ҳомийлари билан танишинг:

«МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ
ХУЗУРИДАГИ ЎЗБЕК ТИЛИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЖАМГАРМАСИ

Фитрат XX аср ўзбек адабиёти, фани ва маданиятининг йирик вакили. У қомусий билимга эга олим, адабиёт назариячиси, ўткир тилшунос, бетакрор драматург ва шоир, жанговар публицист, ношири ва журналист, истеъододли давлат ва жамоат арбоби эди.

ва харобазор қолиши керак. Бунинг сабаби нимада?», «Бүбечораларнинг нега ейишга нони йўқ?» каби жиддий савол ва мулоҳазалар халқ онгига таъсир этмасдан иложи йўқ эди.

дуз ялқиллаб турар эди. Бирор нарсага ўтмаган кўзимиз шуни кўрар эди. Ул нима эди? Туркис-тон мухторияти!» («Хуррият», 1917 йил 5 декабр).

га ва дунёнинг илфор маданий мамлакатларига етиб олишга чақириди. Бутун ижодининг моҳияти халқнинг қалб қўзини очишга ва меҳнат, яратиш, ўқиши

Ўз қопчигин тўлдиргани
бузганлар?
Борми сенда бир ўлкани
ёндириб,
Ўз қозонин қайнатгуви
ҳоқонлар?
Борми сенда қорин,
курсоқ йўлида
Элни, юртни, борин-
йўгин сотқонлар?
Шу мисолларнинг ўзиёқ
Фитрат шеъриятининг миллий
уйғониш ва инқилобий руҳдаги
хақоний, мардана йўналишда
эканлигидан далолат беради.
Фитратнинг «Сайёҳ хинди»
(«Ҳинд сайёхининг қисаси»)
насрий асари 1912 йилда бо-
сили. Асарда жаҳон халқлари,
илғор мамлакатлар фуқароси
кўзи билан Бухоро, умуман
Туркистоннинг давлат тузумига,
тартиб-коидасига, маорифига
назар ташлаб, улардаги ибратли
жиҳатларни қўллаб-кувватлаб,

гандагандаги ҳукуматга қарши бўлиб
дорга осилар. Бу кун, усти
дангина шу ўлкага қараганди
йикилғон шахарлар, ёндирилға
қишлоқлар, таланганди
кеслиғон бошлар, осилғон гавда-
лар, тўкилған қонлардан бошкада
бир нарса кўрмаймиз...» Фитрат
пьесаси ҳатто «Йиртқичларда
элимизни кутқарамиз!» дега
нидо билан тугайди. Фитрат
нинг «Абулфайзхон» (1924 й.)
трагедияси гарчанд XVIII асрдаги
яшаган Аштархонийлар сулоласи
сининг сўнгги вакили Абулфайз-
хон ҳаёти ҳақида ҳикоя қиласа-да
аслида ўша «босмачилик» даври
– халқ озодлиги кураши даври
га ҳамоҳанг эди. Фитрат зулм
адолатсизлик, зўравонлик мам-
лакат ва халқни хароб қиласади
адолатсиз шоҳнинг қисмати ҳамо-
фожия билан тугайди, «подшо-
лик қон билан суғориладига
бир ёғочдир!» дейди.

иллатларини эса беаёв фош этади. Асарни Бухорони, умуман Туркистонни эрк йўлига олиб чиқиши дастури дейиш мумкин. «Умаро» бобида Фитрат амалдорлар «хукмронлик отига миниб, бечораю бадбаҳт халқнинг мол, жон, арз, номус ва шарафини шафқатсизларча поймол этдилар», «Ҳаммага маълумки, ҳар бир миллатнинг тараққиёти учун илм асосий сабабли» дейди.

Фитрат «Арслон» ва яна бинечта пьесалар ёзган, афсуска уларнинг кўпчилиги ўз вактида босилмай йўқолиб кетган. У диний мавзуда илмий рисола, пьесалар, ҳикоялар ёзди. «Қиёмат» (1924 й.), «Шайтоннинг тангрип исёни» (1924 й.), «Рӯзалар» «Меъроҳ», «Зайнабнинг иймони», «Оқ мозор», «Қиши эшон», «Зайд ва Зайнаб» кабасарлари шулар жумласидандирилди.

Фитрат зўр алабиётчун одам

Фитрат тијорат ва бой бўлишни тарғиб этади, аммо бойликка сажда қилиш, иймон-эътиқони, инсофни йўқотишни қоралайди. Асарда халқни бирлашишга, завод-фабрикалар қуришга, тијоратни ривожлантиришга чакиради.

Бу кўчирмани келтиришимизнинг боиси яна шундаки, Фитрат 1920 йилда «Чин севиш» ва ундан уч йил кейин «Хинд ихтилолчилари» фожиасини ёзди. Бунда инглиз босқинчиларидан Хинди斯顿ни озод қилишга киришган ёшларнинг жасорати кўрсатилади. Бу foя «Чин севиш»да ҳам бор эди. «Чин севиш» Фитратнинг сиёсий-фалсафий йўналишдаги кучли асаридир. Фитрат тасаввуф, нақшбандлик, яссавийчилик тўғрисида рисола, мақолалар ёзган. «Чин севиш»да буларнинг таъсири сезилиди. Фитрат Оврўпонинг давлат тузуми, фан-техника соҳасидаги барча ютуқларини ўрганиш, ўзлаштириш тарафдори. Аммо у ерда меҳр-шафқатлиликни бир чеккага суриб, бутун чоралар билан фойда кетидан қувишни, пул, олтинга сажда қилишни қаттиқ танқид қиласди. Асардаги жуда кўп ўринлар қизил империяга ҳам қаратади. «Адабиёт қоидалари», «Арухақида» китоблари хозир ҳам илмий-назарий қимматин ўйқотмаган. Фитратнинг «Эски ўзбек адабиёти намуналари» «XVI асрдан сўнгги ўзбек адабиётига умумий бир қараш», «Чигатой адабиёти» каби йири тадқиқотлари ва Умар Ҳайём, Фирдавсий, Яссавий, Навоий, Мухаммад Солих, Бедил, Машраб, Турди, Фуркат, Муқимий Нодира тўғрисидаги китоб ва мақолалари шу давр ўзбек адабиётшунослигида бир воқеа, бир давр бўлиб тарихга кирди. Унинг ўзбек мусикаси тарихи шахмат тўғрисидаги мақолалари китоблари комусий илм эгаси эканлигини тасдиқлади. «Тилимиз» мақоласида битта «билимиздан ўзагидан 98 та сўз ясаш мумкин» лигини ва туркий тилнинг сўйбилиги форс, араб тилларига нисбатан кўпроқ эканлигини исботлаб, лекин хозир тилимизнинг ўз мавқеига эга эмас лигини, «энг баҳтсизлигини

айтилган тиғли сүзлар эди: «Куръонни ҳайвон тепкисидан күтқаришдек буюк», «чүчқани масжиддан ҳайдаш» каби эзгу иш лозим, «улар таловидан қутулмоқ учун бирлашмок» керак ва «Масжида намоз учун ийифилгандар – сиёсий ийин ясағон бўлиб, тўпга боғланар, эр билан хотин ўзаро кўпроқ гапир-таъкидлади.

Фитрат улуғ, бетакрор ижодкор эди.

«ҲИБС ҚИЛИШ, ЎЛДИРИШ, САНГСОР ҚИЛИШ КУНДАГИ ОДАТЛАРДАН ЭДИ, – ДЕБ ЁЗАДИ ФИТРАТ, – У ЗАМОНЛАРДА КИТОБ ЁЗИШНИНГ ЎЗИ «КОФИР»ЛИК ЭДИ. МЕН ШУ ВАҚТЛАРДА БИРИНЧИ АСАРНИ ЁЗДИМ.

юришга интилди. Шу мақсадда 1917 йил феврал инқилобидан кейин ёш бухороликларнинг инқилобий партияси тузилди. Марказий Кўмита аъзолари орасида Фитрат саркотиб сифатида ва Файзулла Хўжаев аъзо сифатида иштирок этилди. Партия Амирни ислоҳга даъват этди ва у қоғозда кўп хайрли ишлар қилишга ваъда берди, амалда эса ўз билганидан қолмади. Фитрат матбуот орқали ҳам ўз ғояларини тарғиб этишга интилди. Самарқандда 1917 йил апрелидан «Хуррият» газетаси чиқа бошлаган эди, аввал унга Мардонқул Шоҳмуҳаммадзода, кейин 27–28-сонларига Фитрат мухаррирлик қилди. 1917 йил Октябр тўнтариши муносабати билан шу «Хуррият» газетасида Фитратнинг «Русияда янги бало-си!» деган қайди босилди (ӯша газетанинг 1917 йил 49-сонида).

Күкөн мухторияти тузилганда (1917 й. ноябр) Фитрат Самарқандда эди. Шу ердан унга вакил аъзо қилиб сайланди. Ўзининг «Хуррият» газетасида бу воқеани Фитрат юрақдан қувватлаб мақола эълон қилди: «Эллик йилдан бери эзилдик, таҳқир этилдик. Кўлимиз боғланди, тилимиз кесилди. Оғзимиз копланди. Еримиз бо- силди. Молимиз таланди, шара- фимиз эмрулди. Номусимиз фасб килинди, инсонлигимиз оёклар остига олинди. Тўзимли турдик. Сабр этдик. Кучга таянган ҳар буйруққа бўйсундик. Бутун борлиғимизни кўлдан бердик. Ёлғиз бир фикрни бермадук, ёшунтирудук, имонларимизга ўраб сақладук. Бу – Туркистон мухторияти

Маҳкама эшикларидан йиғлаб қайтганда, ёруксиз турмаларда ётганда, йирткич жандарманинг тепкиси билан йиқилғонда, юртларимиз ёндурулғонда, диндошларимиз осулғонда онгимиз йүқолди. Миямиз бузулди. Кўзимиз ёғдусиз қолди. Бирор нарсани кўролмадик. Шул чоғда тушкун рухимизни кўтармак учун, шул коп-кора дунёning узоқ бир еридин ойдин бир юл-

Фитрат Масковдан қайтиб келгач, Бухоро, Самарқанд, Тошкент университетларида дарс берди, Ўзбекистон Давлат илмий-тадқиқот институтида тил ва адабиёт институтида, Ўзбекистон Фанлар қўмитасида ишлади. Бу йиллари у шеърлар, пъесалар билан бирга ниҳоятда қўп ва теран илмий асаларлар ёзди. Аммо Фитратнинг миллатпарварлиги большевиклар ва Шўро ҳукумати раҳбарларига ёқмас эди. Уни А. Қодирий, Чўлпон, Боту, У. Носирлар билан биргалиқда миллатчиликда айблаш тобора авж олди. Фитрат «Мен ўзбек миллатчиси бўлган замонларда (миллатпарвари демоқчи. – С. М.) ҳар вақт Шўро ҳукуматига, коммунистик фирмасига хайриҳох бўлиб турдим», деб ёзган эди. Афсуски, ҳалқ идеали ва баҳт-саодати, ҳакикат, адолат, маориф, фан, маданият ва миллат тақдири учун туну кун меҳнат қылган бу улуғ зотни шу партия, шу Шўролар ҳукумати аксилинқилобчи, миллатчи, «ҳалқ душмани» деб айблади, 1937 йил апрелда хибсга олди ва 1938 йил 4 октябрда А. Қодирий, Чўлпонлар билан бирга ваҳшийларча отиб ташлади. Уларни отиш ҳақидаги ҳукм бир кун кейин, яъни 1938 йил 5 октябряда чиқкан. 1957 йилда Собиқ Иттифоқ Олий судининг ҳарбий коллегияси 1938 йил 5 октябрядаги ҳукмни бекор қилди ва Фитратни айбизсиз деб топди.

публика матбуотида ва «Ўзбек ёш шоирлари» тўпламида (1922 йил), бошқа манбаларда унинг талайгина шеърлари босилган. Гарчанд Фитрат форс, араб тилларини яхши билса-да, ўз шеърларида иложи борича ўша тилларга мансуб сўзларни ишлат-маслика ва содда ўзбек тилида ёзишга интилди. Унинг устига Фитрат ўз бадиий ижоди ва илмий мақолалари орқали бармоқ вазнининг қулайлиги ва кенин имкониятларини тарғиб қилди. «Бир оз кул!», «Ишқимнинг тарихи», «Яна ёндим...», «Қор» каби шеърлари соддалиги ва туйғу кечинмаларни ҳаққоний ифода-лаб бериши билан жозибалидир. «Ўқитувчилар юртига» шеърида элни маърифат, хақиқат ўйлига йўналтириш ва жаҳолатга карши курашга даъват этади:

Орқадошлар, тўпланайлик жаҳлнинг уйин йиққали,
Эл кўзин олғон қоронғу пар-
дадарни ўйртасди.

даларни йиртқали.
Фитратнинг «Шарқ» шеъ.

рида Шаркни, юртини талаған оёкости қылган, эркию бойлигини ўирлаган босқинчиларга чексиз нафрати очык айтилади.

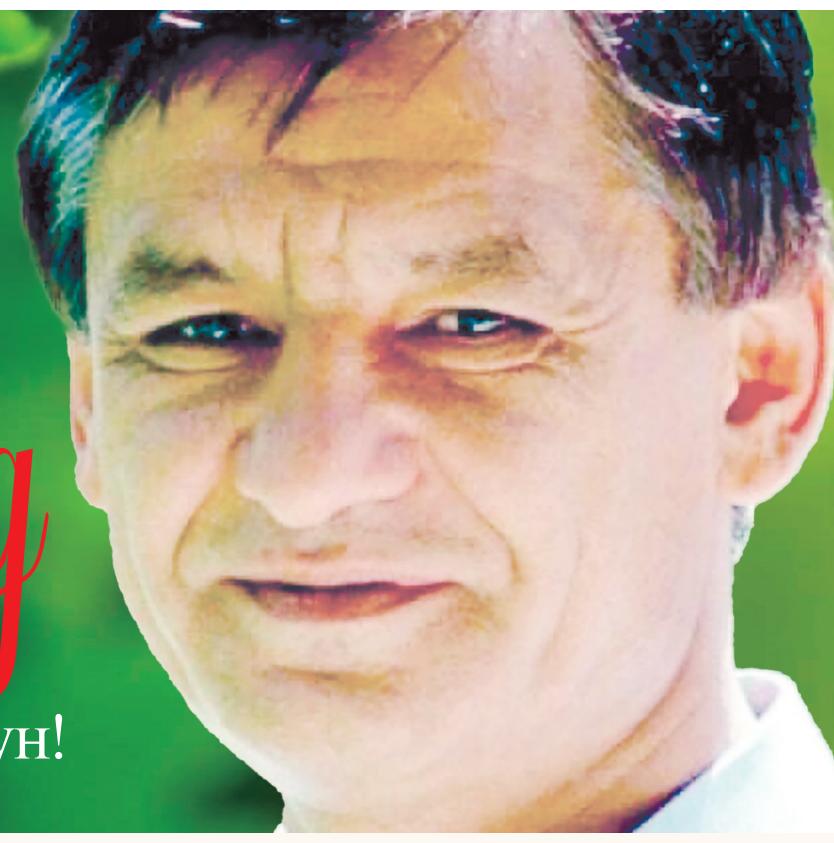
Фитратнинг машхур шеърларидан бири «Миррих юлдузига» деб номланади. Бу шеър унини бошига кўп кулфатлар солди уни миллатчи деб айлашда яна бир қўшимча дастак бўлиб хизмат қилди. Шеърда Фитрат юлдуз баҳонасида Аллоҳга мурожаат этиб, большевикларнинг босқинчи рус аскарларинин ваҳшийликларини фош этади ва юртдошларини уларга қарши озодлик курашига даъват этади

инсонлар
Икки юзли ишбузарлар,
шайтонлар
Үртөқ қонин қонмай ичган
зулуклар,
Қардош этин құймай еған
қоллонлар?
Борми сенда ўксуз йүқсулнан
қонин
Гурунглашиб, чоғир каби
ичканлар?
Борми сенда бутун дунё
түзугин

26 апрель

Муҳаммад ЮСУФ

таваллуд топган кун!

Ўзбекистон

О, ота маконим,
Онаэсон ўйкам,
Ўзбекистон, жоним тўшай соянга.
Сендай меҳрибон ўйқ,
Сенингдек кўркам,
Римни алишмасман бедапоянгга.

Бир гўша сув бўлса, бир гўша қирлар,
Қанча юртни кўрдим, қанча тақдирлар.
Қайга борсам суюб, боини тик тут деб,
Тоғларинг изимдан эргашиб юрап.

Кўрдим сулувларнинг энг фарангларин,
Е худбинман ё бир содда касман мен:
Парижнинг энг гўзал ресторанларин,
Битта тандирингга алишмасман мен.

На гапга қўнайн,
На тил билайн,
Кўздан уйку қочди, дилдан ҳаловат.
Уч кунда соғинсан нима қиласайн?..
Чала қолар бўлди ҳамма саёҳат.

Билдимки, баридан улуғим ўзинг,
Билдимки, яқини шу тупроқ менга.
Бахорда Бахмалда туғилган қўзинг
Араб охусидан азиизроқ менга.

Сен билан ўтган ҳар кун байрам-базм,
Сенсиз бир он қолсан ваҳмим келади.
Сени билганиларга қиламан таъзим,
Сени билмасларга раҳмим келади.

ОНА ТИЛИМ
Гарп зуғум қилганларни ёқтирадим,
Шеър ёздиму бўлак ишини ќотирадим.
Тилим туриб ўз тилимда гапирадим,
Бир эсласам эзилади бағри-дилим,
Она тилим, кечир мени, она тилим.

Онам «эркам» деб кучганда тунлар ярим,
Эрким иўқ деб зирқиради бир жойларим,
Паровозни ҳансиратган бүгдойларим,
Олтинларим, маъданларим, ишлакларим,
Она тилим, кечир мени, она тилим.

Кимлар учун биз эдик бир бадавийлар,
Ўзбекни қон қакшатгани ўзбек сийлар,
Холимизни қон кузатди Яссавийлар,
Топганимиз ҳандалакдек тилим-тилим,
Она тилим, кечир мени, она тилим.

Кимдир майда миллат бўлди, кимдир катта,
Катта миллат — Афандиси ўйқидир ҳамто,
Биз пиёда, биз боққанлар юрди отда,
Зулм ўтса фақат сендан ўтди зулм,
Она тилим, кечир мени, она тилим.

Сен бўлмассан нима бизга силлик шеърлар,
Бу дунёда тили ўйқда дил ўйқ дерлар,
Бахоинг-ку берид кетган Алишерлар,
Юрагимнинг тўридаги сўлмас гулум,
Она тилим, кечир мени, она тилим.

Бир қарасам ҳар шевангда минг жилолар
Ҳар ноевандага, ҳар меваандага минг жилолар.
Кодирлилар, Чўлонлар-у, Абдуллолар,
Сенинг қайтган кунинг мен туғилган йилим,
Она тилим, эй муқаддас Она тилим.

ОНАМГА ХАТ
Мен сизни ўйлайман шому саҳарда,
Она, соғинсан ҳам бора олмайман,
Тунлари чароғон шундай шаҳарда
Ҳеч кимга кўнглимни ёра олмайман.

Мен сиз айтгандайин ҳаммани севдим,
Ҳаммага ишондим, мана оқибат:
Ўз дўстим уйига кўмилди севгим,
Кун бўлиб кўксимни кўйдирди нафрмат.

Бошимдан ўтгани кўкка ҳам аён,
Юлдузлар қуқирлаб кулар оқбодан:
Мен – зангор яйловда олис, беопён,
Уюридан ажраб қолсан кўлунман...

Мана, мен кетяпман тош ўйла кўзим,
Қадамим мосинлар ўргасига мос.
Йиғласам юпатиб ўзимни ўзим,
Пишириб қўяман тоҷқолларга хос.

Ва сизни ўйлайман шому саҳарда,
Она, соғинсан ҳам бора олмасман.
Тунлари чароғон шундай шаҳарда
Ҳеч кимга кўнглимни ёра олмасман...

Ҳа, севги ҳақида. У дилга не зеб,
Кўйинманг, не илож қиласаса наисб,
Бахтимга ҳамиша Сиз соғ бўлинг деб,
Соғинган ўғлингиз – Муҳаммад Юсуф.

САВОЛ

БЕРИНГ!

Инглиз тили
ўқитувчиларига
50 фойз устама
берадиган
сертификатлар
ҳақида бўлмоқчи
эдим. Шу ҳақда тўлиқ
маълумот берсангиз?

Мунира Камбарова,
ўқитувчи

— Мактабгача ва мактаб
таълими вазирлиги
хамда Иктисолидёт ва
мolia вазирлигининг
Кўшма карорларига
мувофиқ, куйидаги
сертификатларнинг
тегислини даражалари
учун инглиз тили
ўқитувчиликни базавий
тариф ставкаларига
нисбатан 50 фойзлик
устамалар тўлаш
белгиланган:
1. Миллий сертификат
(CEFR, Multi level) - C1;
2. IELTS - 7.0;
3. TOEFL iBT - 95;
4. TOEFL ITP - 627
(Speaking - 64);
5. Cambridge Assessment
English (CAE) - 180;
6. TESOL, TESL, TEFL;
7. CELTA;
8. DELTA Module Pass, Pass
A, Pass B;
9. TKT Module 1-2-3 - Band
3-4;
10. Linguaskill (01.08.2023
га кадар олинган) - C1;
11. Aptis (01.08.2023 га
кадар олинган) - C;
12. iTER (01.08.2023 га
кадар олинган) - C1;
13. TOEIC (01.08.2023 га
кадар олинган) - 1305;

Мактабгача ва мактаб
таълими вазирлиги
Ахборот хизмати

— Қандай ҳужжатлар
фуқароларни
тасоиқловчи ҳужжат
хисобланади?

Дилор Мавлонов,
Бекобод тумани

— Ўзбекистон
Республикаси
фуқароларнинг паспорти,
идентификацияловчи
картаси ёки Ўзбекистон
Республикасининг
фуқаролиги мавжуд
энвалидига кўрсатувчи
бошча ҳужжат Ўзбекистон
Республикасининг
фуқаролигини
тасдиқловчи ҳужжат
хисобланади.

Нодир Комилов,
хуқуқшунос

— Эндиликда 100
миллион сўмгача
кредитлар гаровсиз
берилши ҳақида
эшиятдим. Шу
тўғриси ва у
кимларга берилади?

Парвиз Алибоев,
Бухоро шаҳри

— Ха, тўғри. Бу
имкониятдан камиди
бир йил мобайнида
фаoliyят юритаётган якка
тартибдаги тадбиркорлар,
дехон хўжаликлари,
ўзини ўзи банд килган
шахслар, хунармандлар,
касаначилар, нодавлат
таълим ташкилотлари,
уч ва ундан ортиқ
кишини доимий иш
билим ташнилаётган
тадбиркорлик субъектлари, оиласви
тадбиркорлик дастурлари донрасида
ўз бизнес лойиҳаларини
муваффақиятли амалга
ошириб, ижобий кредит
тариҳига ега бўлган
юридик ва жисмоний
шахслар фойдалана
оладилар.

Субсидия маркази
хуқуқий ахборот
портали

— Пенсия ва
нафаканинг нима
фарқи бор? Шу ҳақда
маълумот берсангиз?

Раъно Худойбердиева,
Гулистан шаҳри

— Пенсия бу етарила
иш стажига ега бўлган
фуқароларга ва уларнинг
онлаларига давлат
томонидан тўланадиган
ижтимоий таъминот
хисобланади. Пенсия
уч турга - ёшга доир,
ногironлик хамда
бокувчинини ўйкотганлик
пенсисига бўйнади.
Нафақа эса ижтимоий
химояга муҳтож бўлган
айрим тоғифадаги
шахсларга бериладиган
пуд тўлови хисобланади.
Ўзбекистонда
нафаканин ногironлиги
бўлган 18 ёшгача
болаларга ногironлик,
парваришила,
бокувчинини ўйкотганлик,
ёшга доир, ишсизлик,
ищдан бўшатиш, кам
таъминланган онлалар
болалари учун турлари
мавжуд.

— Олий таълим ва
илимий ташкилотларда
даражса берувчи
нечта илмий кенгаш
мавжуд? Шу ҳақда
маълумот берсангиз?

Ирод Абдуразакова,
Наманган шаҳри

— Бугунги кунда илмий
даражалар берувчи 315
та илмий кенгаш 873
та ихтиослик асосида
фаoliyati юритиб келмокда.
Шундан 176 таси олий
таълим мусассаларида
йўлга кўйилган.
Кенгашларда олий малакали
илмий ва илмий-педагог
кадрлар тайёрлаш ва уларни
аттестациядан ўтказиш
амалга оширилмоқда.

Олий таълим, фан ва
инновациялар вазирлиги
Ахборот хизмати

— Қандай ҳолларда иш
берувчи ходимни ишдан
бўшатилиши мумкин эмас?

Жаҳонгир Абдиеv,
Марҳамат тумани

— Мехнат кодексида ёки бошқа
конунларда белгиланмаган асослар билан,
камситилини тақиқлаш талабини бузадиган
холатларда, ходим касаллик таътилида
бўлгандан, меҳнат таътилига чиққанида,
давлат ёки жамоат маҳбурнитларини
бажарганилиги учун ишдан озод
этилганда, хизмат сафарида бўлганда,
шунингдек, хомиладор аёллар
хомиладорлик даврида. З ёшгача болали
бор аёллар ёки З ёшгача бўлган болани
ёлиз тарбиялаётган ота (васий)ни факат
корхона тутатилганда. Улар меҳнат
интизомини доимий ёки бир марта
кўпўл равишда бузганда иш берувчи
томонидан бўшатиш мумкин. Штат
қисқариши ёки малакаси старли эмаслиги
асоси билан уларни ишдан бўшатиш мумкин эмас.

Обиджон Мирзаев, хуқуқшунос-маслаҳатчи

Спорт

Олимпиачиларимиз

ЧОРАК ФИШЛАДА

Катарда У23 ёш тоифасида
ўтётган Осиё кубогининг
барча чорак финал
жуфтликлари аниқ бўлди.
Мусобаканинг гурух
боскичи сўнгги ўйинида
юртдошларимиз Ветнам
терма жамоасига карши
бахсада 3:0 хисобида галаба
козонди.

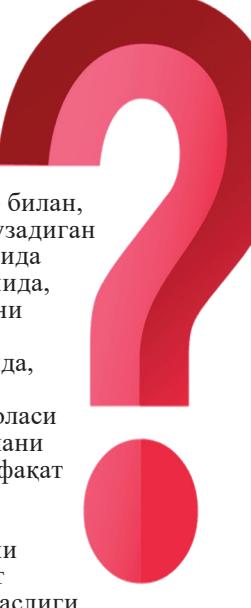
Энди йигитларимиз 1/4

финал боскичида 26

апрель Саудия Арабистони

термасига карши майдонга

тушади.

Tahririyat kelgan xatlar doimiy
e'tiborimizda bo'lib, ular mualliflariga
qaytarilmaydi.

NAVBATCHI MUHARRIRLAR:

Abdug'afor OMONBOYEV,

Mahbuba KARIMOVA

NASHR UCHUN MAS'UL:

Ma'murjon YO'LDSHEV

NAVBATCHI:

Feruza XODJAYEVA

DIZAYN GURUHI:

Asilbek QUDRATOV,

Firdavs HAMIDULLAYEV

Electron pochta:

mtiklanish@bk.ru / mtiklanish@mail.ru

Gazeta «Sharq» nashriyoti-matbaa aksiyadorlik
kompaniyasida chop etildi.
Korxona manzili: «Buyuk Turon» ko'shasi, 41-uy

2008-yil 29-oktyabrda O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi
tomonidan № 0223 raqamli bilan ro'yxatdan o'tgan.

Gazeta haftaning chorsanba kuni chiqadi.

Adadi – 5 263.

Gazetaning bahosi kelishilgan narxda.

Qo'g'oz bichimi: 350x587. Hajmi: 4 bosma taboq.

<p